

Andana
editorial

A Nina, sempre

Andana
editorial

L'edició d'aquest llibre ha comptat amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Emily Dickinson és l'autora dels poemes originals en anglès.

© de la traducció i del pròleg: Carme Manuel

© de les il·lustracions: Ada Sinache

Revisió: Josep Alapont

© Andana Editorial

Av. Aureli Guaita Martorell, 18

46220 Picassent

andana@andana.net

www.andana.net

Tel. 962 484 382

1a edició: desembre de 2023

ISBN: 978-84-19913-18-0

Dipòsit legal: V-4014-2023

Imprès a la UE

Prohibida la reproducció,
distribució, comunicació pública o
transformació d'aquest llibre sota
cap forma ni per cap mitjà sense
l'autorització escrita de l'editor. Si
necessiteu fotocopiar o escanejar
algun fragment d'aquesta obra
podeu adreçar-vos a Cedro (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93
272 04 47). Tots els drets reservats.

 vagó de versos

Amb mans invisibles

Una antologia d'Emily Dickinson

Traducció i pròleg de **Carme Manuel**
Il·lustracions d'**Ada Sinache**

Pròleg

Emily Dickinson

«Si llig un llibre i se'm gela el cos de tal manera que no hi ha foc que l'escalfe, llavors sé que això és poesia. Si sent com si m'arrancaren la tapa del cervell, llavors sé que això és poesia. És l'única manera que conec per a advertir-ne la presència. Potser n'hi ha cap altra?» Així expressava Emily Dickinson la seua idea del que ha de ser la lectura d'un poema, i aquestes sensacions són les que experimentem davant els poemes que ella va escriure, peces hermètiques, però alhora, rabiosament originals i innovadores per al seu temps, i que marquen el pas de la poesia nord-americana a la modernitat.

Dickinson va nèixer el 1830 i va morir el 1886 a Amherst, Massachusetts, al si d'una acomodada i culta família d'arrelada fe calvinista. Era la tercera de tres germans dels quals mai se separà. Austin, el primogènit, es casà amb Susan Gilbert –amb qui Dickinson establiria una íntima amistat–, i es va establir en una casa contigua a la dels pares. Lavinia, la menuda, va romandre fadrina, com Emily, i tampoc deixà mai la llar familiar. Dickinson visqué com moltes joves de la seua condició social. Va assistir primer a l'escola local i després a una altra d'estudis superiors, on ja demostrà una curiositat intel·lectual i, sobretot, un esperit feroçment independent. Per raons de salut, i en contra de la seua voluntat, va haver d'abandonar els estudis, encara que continuà formant-se a través de la lectura i amb l'ajuda del seu pare i d'algunes figures masculines que ella denominà «tutors». De fet, quan el 1864 i 1865 va patir dels ulls, el seu gran temor era no poder tornar a llegir, ja que per a ella els llibres eren «els amics més grans de l'ànima».

Cap als trenta anys inicià una vida de recolliment social, per la qual ha sigut anomenada «la monja d'Amherst». Dickinson va decidir apartar-se del món i portar una existència marcada per la soledat. Els intents per justificar aquest abandonament

del món han sigut diversos. Sembla que es va sentir molt afectada per la mort, el 1853, de Benjamin Franklin Newton, que ella considerava preceptor seu, i per la partida del reverend Charles Wadsworth a San Francisco, la primavera de 1862. D'aquesta època data també l'inici de la seua relació epistolar amb el crític literari Thomas Wentworth Higginson, a qui va conèixer a través dels seus articles en la prestigiosa revista *Atlantic Monthly* i qui va reconèixer des del primer moment l'originalitat i valor de la seua poesia.

L'opinió crítica que vol explicar el distanciament social de la poeta a conseqüència de crisis emocionals es pot matisar tenint en compte dos fets. En primer lloc, les pròpies paraules de la poeta. Quan en una ocasió, per a reprendre la seua neboda, van obligar la menuda a no eixir de la seua cambra, ella li digué: «Estimada, castigar una Dickinson a estar tancada a la seua habitació no pot ser mai cap castic». La intensitat de la vida interior, sembla dir, no es pot contindre entre quatre parets. A això cal afegir la necessitat de diferenciar entre Dickinson persona i la veu que escoltem en els seus poemes. En una carta a Higginson deixa ben clar que és completament conscient

de la llicència de l'artista per a assumir una *persona*, és a dir, una màscara: «Quan em manifeste com la que el Vers representa –no significa– que siga jo –sinó una altra persona fingida.»

D'altra banda, si es tenen presents les restriccions que la societat del segle XIX imposava a

les dones de la seua classe social, amb anhels artístics i literaris, es pot interpretar l'enclaustrament de Dickinson no com una penitència, sinó com una decisió conscient, destinada a aconseguir un espai exclusiu, físic i espiritual per a la creació. Des d'aquesta perspectiva, l'habitació de Dickinson es converteix en l'únic lloc des del qual pot sondejar al seu gust les profunditats de l'ànima i explorar els misteris de l'existència, i, més tard, plasmar-los en els seus poemes.

El seu llenguatge poètic es caracteritza també per una sorprenent concisió i condensació. Els poemes estan compostos de manera que la presentació de les paraules en els versos produïska un acusat impacte visual, sorpresa que forma part del significat. El vocabulari és insòlit, perquè utilitza amb destresa

termes que van des de camps lèxics especialitzats a uns altres d'ús comú, des de l'erudició als col·loquialismes. Dickinson pot expressar sentiments molt profunds d'una manera enginyosa. La poeta és, doncs, mestra de l'ambigüitat, de metres senzills, d'atrevides metàfores i d'un estil el·líptic, característiques que l'encimbellen com a precursora de l'escola poètica avantgardista del segle XX.

**Amb mans
invisibles**
**Una antologia
d'Emily Dickinson**

No hi ha Fragata com un Llibre

No hi ha Fragata com un Llibre
per dur-nos a Terres llunyanes
ni Corser com una Pàgina
de juganera Poesia –
Aquest Viatge admet el més pobre
sense el pes del Peatge –
Que frugal que és el Cotxe
que du l'Ànima Humana!

En el nom de l'Abella

En el nom de l'Abella –
i de la Papallona –
i de la Brisa – Amén!

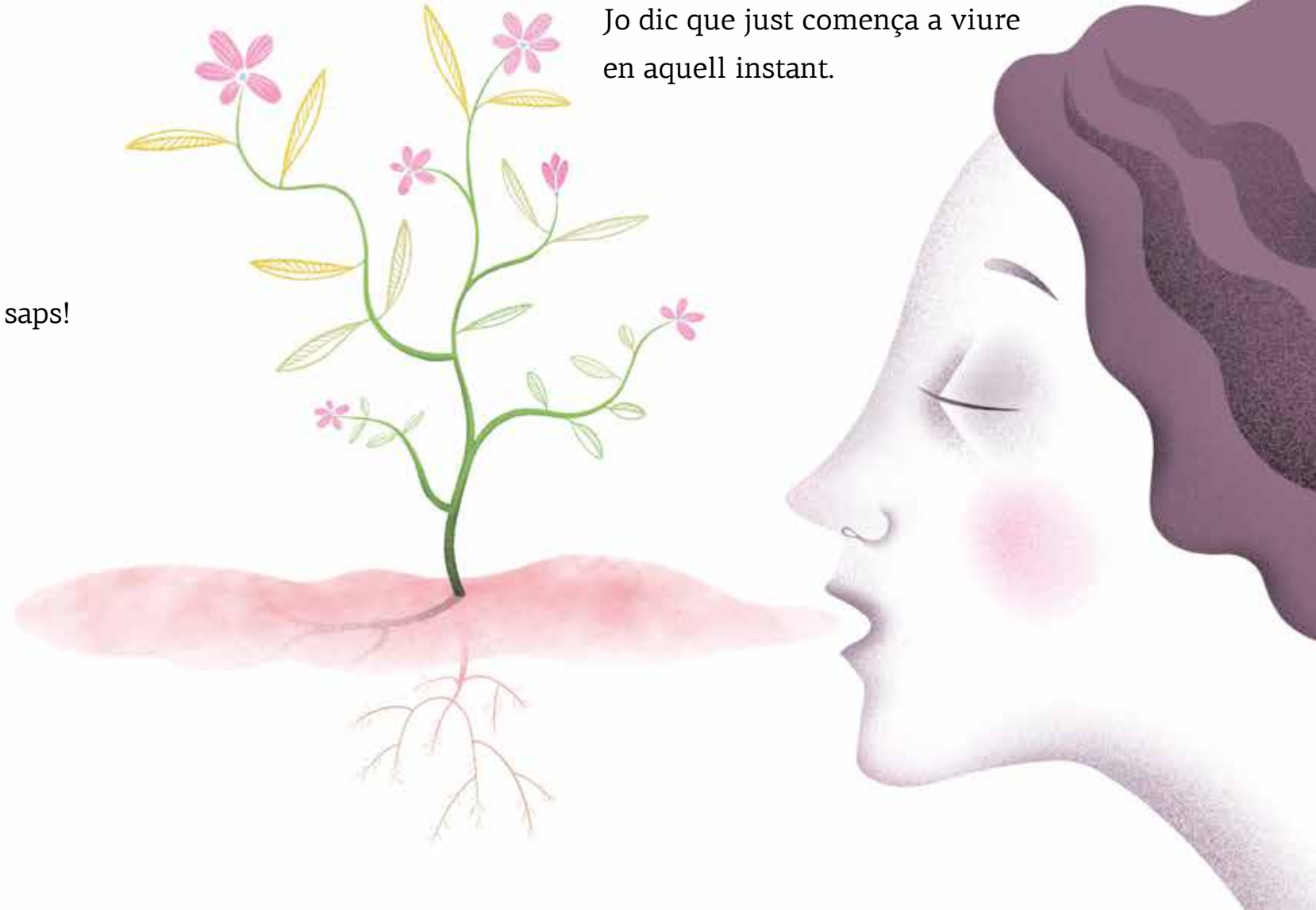
No soc Ningú!

No soc Ningú! Qui ets tu?
Tu - tampoc - no ets Ningú?
Aleshores en som dos!
No ho digues mai! Ens desterrarien, saps!

Que trist - ser - Algú!
Que vulgar - com una Granota -
dir el teu nom - tot el sant Juny -
a un Toll que t'admire!

Al punt que és dita...

Al punt que és dita mor la paraula,
diuen alguns.
Jo dic que just comença a viure
en aquell instant.

Per a fer un Prat...

Per a fer un Prat cal un trèvol i una abella,
un trèvol i una abella,
i somieig.

El somieig sol bastarà,
si les abelles són poques.

Ningú coneix...

Ningú coneix aquesta pobra Rosa –

Un pelegrí podria ser

si no l'agafara jo dels camins

i cap a tu l'alçara.

Només l'Abella en tindrà enyor –

Només la Papallona,

apressada després d'un llarg viatge –

per descansar en el seu pit –

Només l'Ocell preguntarà –

Només la Brisa sospirarà –

Oh, Pobra Rosa – que fàcil que és

per a algú com tu morir!